

ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES

**Mariana Kobelia-Zvir, Candidate of Economic Sciences, Ph.D.,
Associate Professor of the Department of Entrepreneurship,
Trade and Logistics**

Lviv University of Trade and Economics

Lviv, Ukraine

Yurii Zvir, Postgraduate

Lviv University of Trade and Economics

Lviv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-569-3-37>

GRANTS FOR BUSINESS: THE RELATIONSHIP BETWEEN ELIGIBILITY CRITERIA AND FUNDING CONDITIONS AND GRANT AMOUNT

ГРАНТИ ДЛЯ БІЗНЕСУ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК КРИТЕРІЇВ ПРИЙНЯТНОСТІ ТА УМОВ ОТРИМАННЯ ФІНАНСУВАННЯ І СУМИ ГРАНТУ

Грантова підтримка надається на засадах конкурсного відбору. Для того щоб претендувати на фінансування, організація повинна долучитися до грантового конкурсу та відповідати встановленим вимогам. Такі вимоги – це *критерії прийнятності*, дотримання яких є обов'язковим для отримання гранту. Вони охоплюють кілька аспектів: 1) характеристики самого заявника – його організаційно-правову форму, строк від дня реєстрації, сферу функціонування тощо; 2) ініціативи, які можуть бути підтримані (наприклад, проект інституційної або проектної підтримки); 3) допустимі види витрат, які можуть покриватися коштом гранту (зокрема, гонорари учасників проекту, на транспорт, організацію заходів) [1].

У межах дослідження варто виокремити ті програми, які істотно відрізняються за обсягом фінансування. У зв'язку з цим увагу зосереджено на таких прикладах:

ПРОГРАМА «ЄРОБОТА», НАПРЯМОК «ВЛАСНА СПРАВА»

Передбачає надання гранту до 250 000 грн для започаткування або розвитку власного бізнесу. Подавати заявку можуть як особи, що мають намір відкрити справу, так і діючі ФОП чи юридичні особи. Вони мають відповідати таким критеріям:

- відсутність перебування чи ведення господарської діяльності на тимчасово окупованих територіях України;
- відсутність господарської діяльності на території РФ;
- відсутність у санкційних списках;
- непорушення справ про банкрутство;
- відсутність судових рішень щодо притягнення до кримінальної відповідальності за корупцію;
- відсутність заборгованості перед бюджетом.

У разі отримання фінансування грантоотримувач має:

- забезпечити створення хоча б одного робочого місця;
- провадити діяльність щонайменше три роки;
- регулярно сплачувати податки в бюджет, зокрема пов'язані з працевлаштуванням персоналу [2].

EIT URBAN MOBILITY

Ця ініціатива передбачає грант у розмірі 59 500 євро, призначена для співпраці з екосистемою EIT Urban Mobility та орієнтована на співпрацю малих і середніх підприємств. Претендувати на підтримку можуть МСП, якщо:

- зареєстровані як юридичні особи в Україні не більше десяти років тому;
- мають не менше трьох працівників у штаті.

Програма спрямована на малі та середні підприємства, що починають ділову та комерційну співпрацю з транспортними постачальниками, владою та міською владою. Мета ініціативи – підтримка МСП у розробленні нових для існуючих клієнтів або вдосконалення наявних продуктів/послуг/рішень для розширення в нових промисловому секторі або регіоні [3].

ПРОГРАМА «ЄРОБОТА» ДЛЯ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Подати заявку на отримання гранту в розмірі до 8 000 000 грн можуть ті, хто планують стати підприємцями, працюючи ФОП та юридичні особи, які відповідають таким вимогам:

- не знаходяться й не здійснюють господарської діяльності на тимчасово окупованих територіях України;

- не ведуть господарської діяльності на території Російської Федерації;
 - не включені до переліку осіб, щодо яких запроваджені санкції;
 - стосовно яких не порушено справи про банкрутство;
 - щодо яких немає судового рішення про притягнення до кримінальної відповідальності за корупцію;
 - не мають заборгованості перед бюджетом.
- Обов'язки грантера у випадку отримання коштів:
- створення мінімум 5 робочих місць;
 - провадження діяльності не менше трьох років;
 - внесення податків у бюджет, у тому числі за працевлаштування робітників [4].

ПРОГРАМА “DEVELOPPP”

Ініціатива фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) і пропонує технічну та фінансову підтримку до 2 млн євро. Ініціатива розроблена для компаній, які прагнуть вкладати в ринки країн, що розвиваються, або тих, що перебувають на етапі становлення. До участі допускаються категорії, які відповідають таким умовам:

- приватна форма власності компанії та орієнтація на прибуток;
- реєстрація компанії в ЄС, країні-члені Європейської асоціації вільної торгівлі (CAFT) або КСР ОЕСР;
- наявність мінімум двох річних фінансових звітів після перевірки аудиторів;
- річний оборот від 800 000 євро;
- належна економічна кредитоспроможність та ліквідність;
- мінімум вісім працівників у штаті;
- кваліфікований персонал як кадровий ресурс компанії та/або партнерів, що здатний реалізувати проєкт;
- продукція/послуги не належать до чутливих галузей діяльності (зброя, алкоголь тощо).

Серед переваг – можливість реалізовувати проєкти, що сприятимуть відновленню України, зокрема в сільському господарстві, охороні здоров'я, будівництві та децентралізованій відновлюваній енергетиці. Ініціативи можуть бути пов'язані з основною діяльністю компанії та спрямовані на отримання прибутку [5].

Проаналізувавши наведені програми підтримки бізнесу грантами, можна виокремити перелік критеріїв прийнятності, від яких залежить обсяг наданого фінансування. Серед них: добра

репутація, наявність власного внеску, строк від дня реєстрації організації, релевантний досвід, налагодження партнерств та наявність аудиторських висновків, кількість найнятих на роботу працівників, річний оборот, існування чіткої бізнес-стратегії.

Зіставивши критерії прийнятності різних програм, що відносяться до ділової репутації заявника, можемо зробити такі висновки:

1. Бездоганна ділова репутація – ключова умова для отримання як малих, так і значних обсягів грантової підтримки.

2. Наявність власного внеску заявника не є критичною для стартапів і невеликих за грантовим фінансуванням проєктів, однак для отримання великих грантів потрібно бути спроможним забезпечити проєкт альтернативними ресурсами в межах 30–50%.

3. Тривалість існування організації є вагомим критерієм для грантодавців, за винятком випадків, коли заявка подається на фінансування мікробізнесу або стартап-ініціативи.

4. Наявність відповідного досвіду в пріоритетній грантовій програмі є обов'язковою умовою, за винятком програм для стартапів або започаткування бізнесу з нуля.

5. Донори демонструють різний підхід до вимоги щодо наявності партнерських організацій у організації-заявника. Для мікробізнесу така вимога зазвичай не є актуальною.

6. Більшість фондів не висуває обов'язкової вимоги щодо існування аудиторських висновків за попередні звітні періоди. Водночас на етапі подання пакета документів для участі в грантовому конкурсі зазвичай обов'язково додається копія перевіреної фінансової звітності заявника за останній доступний фінансовий рік.

7. Різні грантові програми висувають нерівномірні вимоги щодо кількості штатних працівників у організації-заявника. У разі позитивного рішення щодо фінансування донором грантоотримувач може зобов'язуватися забезпечити створення певної кількості робочих місць – відповідно до зазначеного у конкурсній документації.

8. Для програм із великим фінансуванням грантодавці висувають обов'язкову вимогу щодо мінімального річного обороту. Для виділення мікрогрантів на започаткування бізнесу або ж стартап цей показник не є критичним.

9. Існування бізнес-стратегії є значною перевагою заявників під час експертного відбору та ухвалення рішення про надання гранту.

У підсумку можна стверджувати: критерії прийнятності й умови надання коштів залежать від обсягу гранту. Водночас кожна програма містить свій набір критеріїв, що формують уявлення про «ідеального» грантоотримувача.

Література:

1. Кобеля-Звір М. Я. Особливості експертного відбору грантових заявок. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023. № 3 (129). С. 55–61. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2023/3_2023/12.pdf
2. Програма «єРобота». Власна справа. *Дія: Онлайн-сервіс державних послуг*. URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-vlasnu-spravu>
3. EIT Urban Mobility. URL: <https://eiturban.awardsplatform.com/>
4. Грант на переробне підприємство. *Дія: Онлайн-сервіс державних послуг*. URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-pererobne-pidpriyemstvo>
5. DeveloPPP. URL: <https://www.developpp.de/en/funding-programme>